

¹⁸Isten ugyanis haragját nyilatkoztatja ki a mennyből az emberek minden hitetlensége és gonoszsága ellen, azok ellen, akik gonoszágukkal feltartóztatják az igazságot. ¹⁹Mert ami megismerhető az Istenből, az nyilvánvaló előttük, mivel Isten nyilvánvalóvá tette számukra. ²⁰Ami ugyanis nem látható belőle: az ő örök hatalma és istensége, az a világ teremtésétől fogva alkotásainak értelmes vizsgálata révén meglátható. Ennélfogva nincs mentségük, ²¹hiszen megismerték Istent, mégsem dicsőítették vagy áldották Istenként, hanem hiábavalóságokra jutottak gondolkodásukban, és értetlen szívük elsötétedett. ²²Akik azt állították magukról, hogy bölcssek, azok bolonddú lettek, ²³és a halhatatlan Isten dicsőségét felcserélték emberek és madarak, négy lábúak és csúszómászók képével. ²⁴Ezért kiszolgáltatta őket az Isten szívük vágyai által a tisztátalanságnak, hogy meggyalázzák egymás testét. ²⁵Akik az Isten igazságát hazugsággal cserélték fel, azok a teremtményt imádták és szolgálták a Teremtő helyett, aki áldott mindörökké. Amen.

Kedves Testvéreim!

Lassan itt a Super Bowl. Az amerikai foci döntője. Szeretem ezt a sportot, néha talán kicsit kemény ugyan, de éppen ez adja a szépségét is. Azok kedvéért, akik nem ásták bele magukat az NFL rejtelmeibe elmondom, hogy ez egy csapatsport, ahol egy tojás alakú labdát dobálnak az emberek, és az a cél, hogy eljussanak a másik kapujába, persze a másik félnek az a célja, hogy ezt megakadályozza. Ma nem a kissé bonyolult szabályrendszerrel ismerkednék meg, hanem egy csapattal. A csapat több kisebb csoportból áll, ezek mondjuk két részre, a támadósorra, és a védőkre osztható. Mind a támadóknak, mind a védőknek van külön edzőjük, de van az egész csapatnak is egy edzője. A két csoport játéka egészen más, bár ugyanaz a játék, és ugyanaz a labda, más az amit a pályán tenniük kell. Az egyik célja, hogy megtartsa a labdát a másiké, hogy megszerezze. A két csoport a pályán nyilvánvalóan nem találkozik, mégis a csapatban nagyon fontos az egység. Általában igaz az, ha jól megy a támadóknak, akkor a védők is jobban teljesítenek, és fordítva is. De mi történne, ha mondjuk a védők elkezdenének a támadókra mutogatni, hogy bezzeg ők, ők nem a mi szabályaink szerint játszanak, ők nem is azt csinálják amit mi. Erre a támadók visszaválaszolnak: ti beszéltek, hiszen nem is tudtok focizni, még labda sem volt a kezetekben. Majd mi megmutatjuk, és ők játszanának a védők helyett is. Lehet, hogy egy darabig még így is működne a dolog, ha legalább az edzőre hallgatnak, de azért elég valószínű, hogy szétesne a csapat. A közönség elfordulna tőlük, és új játékosok sem igen jelentkeznének a csapatba.

A Római levél erről szól. A Rómában élő keresztyének két nagy csoportra, a zsidókból és a pogányokból lett keresztyének csoportjára oszlottak. A két csoport úgy tűnik az Úsz. több könyvéből, hogy elég zajosan életek egymás mellett, sokat mutogatva a másikkra. A különbség közöttük abból adódott, hogy míg a zsidók ragaszkodtak a az ósz-i törvényhez, addig a pogányoknak ez szinte semmit sem jelentett. És amíg a pogányok hozták a saját szokásaikat, addig a zsidók ebből mindent elvetettek. Szemben álltak, mindegyik fél ragaszkodott a maga igazához. És Pál ezt jól tudta. És azt is tudta, hogy szeretne elmenni Rómába, mert ott szeretné folytatni a missziót, de a misszióhoz kellett neki egy biztos háttér. Egy civakodó keresztyén közösség viszont nem az, ezért mint egy jó edző, próbálja összebékíteni a két társaságot, és eközben – ami a legfontosabb a Római levéllel kapcsolatban – elmondja az alapvető játékszabályokat.

A Római levél az egyháztörténet során sokszor újította meg az egyházat. Ezt a levelet olvasva döbönt rá Luther Isten kegyelmére, arra, hogy hiába minden emberi okoskodás és bölcsesség, hiába minden erőlködés, az ember üdvössége csak a Jézus Krisztusba vetett hitén múlik.

Képzeljünk el az ókori Rómát. Mert azt hiszem, nem vagyunk ma sem messze az ő világuktól. Minél többet olvasok róla, annál inkább ezt érzem. Mert a filmek, regények nyilván egy-egy szélsőséget mutatnak meg. Az emberek többsége pedig hol részt vett ezekben a dolgokban, hol kevésbé. Mindenképpen hatással voltak rá a gladiátor játékok, ami ma akár a korábban is említett focivá finomodott, a szépségszalonok ugyanúgy megvoltak, a kocsimák szintén, a gyerekek iskolába jártak, de az utcán nevelkedtek, és az akkori görög nevelőket ma babysitternek nevezik. A szegény réteg küzdött a megélhetéséért, uzsorások visszafizethetetlen kölcsönöket adtak. Az arisztokrácia pedig dőzsölt. Az orgiák és tivornyázások hétköznapiak számítottak, ahogy a fajtalanok és a vérbosszú is. Ha valaki nem tetszett leszúrták, persze voltak kifinomultabb módszerek is a harag kiélésére. A rómaiak okosoknak és bölcsseknek tartották magukat, akik az egész világ fölött uralkodnak. És végül ott volt az istenhit, ami általános és természetes volt, hogy mindenkinek megvannak a maga által választott istenei. A római istenhit jellemzője, hogy: az istenek és emberek közt üzleti viszony állt fenn, az ember figyelmesen törődik az isten akaratával, az istenek ennek fejében teljesítik óhajait, amiért az ember megint viszont szolgáltatásra van kötelezve.

Gyerekként mindig áhítattal néztem az automatákat. Mindig kíváncsi voltam, hogy mi történhet a gépen belül. Honnan tudja az a gép, hogy én éppen mit szeretnék, amikor bedobom a pénzt, és hogy mindig kiad valamit. Eleinte filmekben láttam, majd én is tapasztaltam, hogy előfordul az a bosszantó eset, hogy hiába dobom be a pénzt, nem ad ki semmit, ilyenkor jön az erőszak, ütés, rúgás, amelynek általában semmi hatása nincs.

És ma sem más a viszony az istenekhez. Lehet, hogy nincsenek megnevezve, de mindenkinek megvannak a maga istenei. És ezekre az istenekre úgy tekintünk, mint ahogyan ők tették, üzleti alapon. De így van ez a keresztyének Istenével is, a templomba járók nagy része szintén Isten automatakén tekint az Úrra, akinek ha áldozok, ha bedobom a pénzt, vagy a jó cselekedeteimet, akkor adja ki azt amit kérek, teljesítse a kívánságomat. Ha megteszi, akkor én is jó fej leszek vele, és továbbra is tisztetem, ha nem, akkor meg jól belerúgok, hátat fordítok neki, és választok mást.

Mai alapigénk tehát nem csak az ókori Rómában élő keresztyén közösségeknek szól, hanem nekünk is ugyanúgy. Ugyanaz a széthúzás, rivalizálás van. Ugyanazokkal a külső és belső ellenségekkel kell megküzdeni. Ahogy a prédikátor mondja: *Ami volt, ugyanaz lesz majd, és ami történt, ugyanaz fog történni, mert nincs semmi új a nap alatt.*

Nézzük tehát a kijelölt igeszakaszt:

¹⁸*Isten ugyanis haragját nyilatkoztatja ki a mennyből az emberek minden hitetlensége és gonoszsága ellen, azok ellen, akik gonoszságukkal feltartóztatják az igazságot.*

Isten haragja? Hát haragszik az Isten? Mi inkább a szerető Istenről szeretünk hallani, arról, akinek „az a dolga, hogy megbocsát”. Néha viszont azt gondoljuk, hogy tényleg haragszik, úgy, ahogy mi haragszunk a másokra. Csakhogy Isten haragja nem ilyen emberi indulat. Az ő haragja ha nemfigyeljük nem emberek ellen irányul. Ő nem azért tesz dolgokat, nem azért vesz el valamit, vagy valakit, mert haragszik ránk. Ő nem ránk haragszik, hanem a gonoszságra és hitetlenségre. Ráadásul ahogy Pál fogalmaz az szó szerinti fordításban így van: lelepleződik, nyilvánvalóvá lesz az ő haragja, tehát a hitetlenség és a gonoszság hozza azt elő. De ezek előhozzák. És igen Istennek van haragja. Ahogy a szülő is haragszik, ha a gyermeke rosszat tesz, de nem a gyereket gyűlöli, hanem amit tett, ugyanígy Isten haragja is, arra hívja fel a figyelmet, hogy figyeljünk oda rá, arra amit mond. Mert ő megismerhető, az ő útja, akarata nyilvánvaló:

¹⁹*Mert ami megismerhető az Istenből, az nyilvánvaló előttük, mivel Isten nyilvánvalóvá tette számukra.* ²⁰*Ami ugyanis nem látható belőle: az ő örök hatalma és istensége, az a világ teremtésétől fogva alkotásainak értelmes vizsgálata révén meglátható.*

Hol van az Isten? Nézz körül, benne van az alkotásaiban. Mindig csodáltam a rádióban a Játék és muzsika tíz percben című vetélkedőt. Hogyan lehet felismerni azokat a műveket. Aztán rájöttem: úgy, hogy a zenék hordozzák alkotóik személyiségét. Ahogy a szobrok és festmények is. Ha az ember többször hallgatja, nézi ezeket, akkor előbb utóbb megismeri az alkotót is. Így van ez, nézzük a természetet és Isten meglátható benne: *Ennélfogva nincs mentségük,²¹ hiszen megismerték Istent, mégsem dicsőítették vagy áldották Istenként, hanem hiábavalóságokra jutottak gondolkodásukban, és értetlen szívük elsötétedett.*

A természettel foglalkozó tudósok jelentős része hisz Istenben, mert eljutnak arra, amiről itt Pál beszél, meglátják az Istent az alkotások mögött. De van, aki makacsul ragaszkodik saját igazához, a saját elképzeléséhez. Róluk van itt szó. De ne mutogassunk, hanem nézzük meg a mi Istennel való kapcsolatunkat. Nekünk sokkal több áll rendelkezésre a természetben megjelenő Isten vizsgálatánál. Mert Jézus Krisztusban Isten megmutatta magát. A világosság eljött a sötétségbe. Valamelyik nap jöttem haza kocsival, és a borús időben egyszer csak szemembe sütött a nap, gyorsan elővettem a napszemüveget és lehajtottam a napellenzőt. Ez eszembe juttatta, hogy hogyan vértessük fel magunkat Istennel szemben. Nehogy már belevilágítson az életünkbe. Nehogy már baleset történjen és esetleg a jól megszokott kerékvágásból kiessen az életünk. Nehogy az a világosság valamit is megváltoztasson.

És akkor csodálkozunk, és feltesszük a kérdéseket. Hogyan engedheti meg Isten. Hogyan engedheti meg a 100 éve kitört Első Világháborút, hogyan engedhette meg éppen ma 71 éve a doni katasztrófát, hogyan engedheti meg kétéves kisgyermek halálra verését.

²⁴*Ezért kiszolgáltatta őket az Isten szívük vágyai által a tisztátalanságnak, hogy meggyalázzák egymás testét.* ²⁵*Akik az Isten igazságát hazugsággal cserélték fel, azok a teremtményt imádták és szolgálták a Teremtő helyett, aki áldott mindörökké.*

Az Isten nem arra szerződött velünk, hogy minden egyes helyzetben megoldást kínál a problémáinkra, és ezért elvárja a teljes odaszánást. Ő egészen mást kínál.

Pál apostol a Római levélben részletesen kifejti ezt. Ahogy elmondja a római vitatkozó, egymással szembenálló feleknek, hogy nekik igazából egy oldalon van a helyük, de ehhez meg kell ismerniük Istent, úgy nekünk is ez lehet a feladatunk. Ismerjük meg Istent, úgy, ahogyan ő kinyilatkoztatta magát. Higgyünk Jézus Krisztusban, és mutassuk meg a világnak, hogy szüksége van Istenre, és szüksége van a megváltásra. *Mert nincs különbség:²³ mindenki vétkezett, és hiájával van az Isten dicsőségének.* ²⁴*Ezért Isten ingyen igazítja meg őket kegyelméből, miután megváltotta őket a Krisztus Jézus által.*

Ez az egyetlen megoldás. Ha figyelünk az edzőre, aki mindent feláldozott a csapat egységért és a győzelemért.